

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 1231/2021
24.11.2022. година
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Марине Милановић, председника већа, Јелице Бојанић Керкез и Весне Станковић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Јово Поповић, адвокат из ..., против тужене ББ из ..., чији је пуномоћник Чеда Турчић, адвокат из ..., ради службености, одлучујући о ревизији тужиоца, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2582/20 од 24.11.2020. године, у седници већа одржаној дана 24.11.2022. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2582/20 од 24.11.2020. године и предмет **ВРАЋА** другостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Горњем Милановцу П 197/19 од 01.07.2020. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев да се утврди да тужилац има право службености пролаза пешице, са запрегом и трактором преко парцеле тужене кп бр. ... КО ... као повласног добра, до своје кп бр. ... КО ... као повласног добра, почев од сеоског пута у дужини од 77м, а у ширини од 3м, путањом од металне улазне капије на углу парцеле тужене па према северу парцеле тужене, до уласка у шуму тужиоца као повласне парцеле, што би тужена била дужна да трпи и омогући несметан пролаз. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев да се тужена обавезе да тужиоцу преда у државину један кључ од катанца од улазне капије у послужну парцелу тужене кп ... КО ... и тиме омогући несметано коришћење права службености пролаза кроз послужну парцелу тужене пешице, запрегом и трактором, путем из става један ове пресуде. Ставом трећим изреке, одбијен је као неоснован предлог тужене за одређивање привремене мере забране тужиоцу пролажења преко парцеле тужене кп ... КО ... запрегом, трактором или било којим превозним средством ради уласка у своју кп ... КО ..., због појаве клизишта. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужилац да туженој на име трошкова поступка исплати износ од 241.200,00 динара, са законском затезном каматом почев од извршности пресуде до исплате.

Апелациони суд у Крагујевцу, након одржане расправе у другостепеном поступку, донео је пресуду Гж 2582/20 од 24.11.2020. године којом је укинуо наведену првостепену пресуду у ставу првом, другом и четвртим изреке и пресудио тако што је одбио као неоснован тужбени захтев за утврђење да тужилац има право службености пролаза пешице, запрегом и трактором преко парцеле тужене кп бр. ... КО ... као послужног добра, до своје кп ... КО ... као повласног добра, почев од сеоског пута

путањом од металне улазне капије на углу парцеле тужене према северу парцеле тужене до уласка у шуму тужиоца на повласној парцели, у дужини од 77м и ширини од 3м и да је то тужена дужна да трпи и омогући несметани пролаз, те одбијен као неоснован тужбени захтев да се тужена обавезе да тужиоцу преда у државину један кључ од катанца од улазне капије у послужну парцелу тужене кп 1826/8 и омогући несметано коришћење права службености пролаза кроз послужну парцелу тужене пешице, запрегом и трактором напред описаним путем. Обавезан је тужилац да туженој накнади трошкове поступка у износу од 241.200,00 динара са законском затезном каматом почев од извршности пресуде до исплате.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешно утврђеног чињеничног стања, битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП учињене у поступку пред другостепеним судом и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је утврдио да је ревизија дозвољена на основу члана 403. став 2. тачка 3, па је испитао побијану пресуду у границама прописаним чланом 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник Републике Србије“ број 72/2011 ... 18/2020), који се примењује на основу члана 506. став 2. истог закона, и нашао да је ревизија тужиоца основана.

Према утврђеном чињеничном стању, на којем је другостепени суд засновао побијану пресуду, отац тужиоца је продао оцу тужене парцелу кат. парц. бр. ... пашњак VI класе површине 0.23.81ха са објектом који је представљао циглом озидану шталу величине 10х6м, уз задржано право службености преласка преко продате парцеле запрегом и пешице до своје шуме поврх те парцеле, уговором о купопродаји непокретности од 06.07.1969. године, са исправком у означавању броја парцеле уговором од 08.07.1969. године. Уговором није дефинисана траса службености, али је несметано вршена за живота тужилиног оца, од сеоског пута из правца капије ка шуми дужином целог плаца у ширини довољној да прође запрега или трактор до шуме на парцели повласног добра, што у суштини и није спорно, као ни то да је тужена након смрти оца манифестовала противљење начину на који је тужилац трактором преко њене парцеле извлачио дрва из своје шуме, што је у даљем резултирало променом катанца на капији за улазак у парцелу.

Имајући у виду да у уговору закљученом између претходника странака службеност пролаза преко кп бр. 1826/8 није била прецизно одређена, на страни тужиоца постоји правни интерес да тужбом тражи утврђење о врсти и траси пружања службености пролаза преко парцеле повласног добра.

За одлуку о постављеном захтеву меродавно је стање које у природи постоји. При увиду суда на лицу места 26.10.2017. године заједно са вештаком констатовано је да на парцели тужене постоје одрони и три велика клизишта. Такво утврђење је налагало да се размотри да ли тражени обим стварне службености пролаза ужива правну заштиту у смислу члана 56. Закона о основама својинско-правних односа.

Другостепени суд је тужбени захтев одбио сматрајући да није јасно и прецизно одређен, како у погледу основа, тако и са разлога што не садржи прецизније временске интервале у години у којима се службеност може вршити у смислу одредбе члана 49. став 2. Закона о основама својинско-правних односа.

Са наведених разлога није било места одбијању тужбеног захтева о чијој је основаности, онако како захтев гласи, суд могао да одлучи узимањем у обзир чињеница о садржини службености пролаза ради извлачења дрва, како је по врсти наведена у уговору закљученом у 1969. години, а у тужбеном захтеву одређено тражена по дужини, ширини и правцу пружања путање проласка преко парцеле тужене са приступом сеоском путу.

Правно становиште другостепеног суда изнето у побијаној пресуди засад се не може прихватити, јер није засновано на релевантном чињеничном стању и одговарајућим правним разлозима.

Утврђено је да се на парцели тужене у 2014. години појавило клизиште које је захватило 20м уз саму кућу и да је на овој парцели која има нагиб према сеоском путу дошло до осипања земље и због великих киша у 2016. години настала су и три нова клизишта. На који начин клизишта утичу на трасу службености ако се од капије до шуме тужиоца пролази трактором и повратно извлаче дрва, није на јасан начин утврђено. Наиме, није утврђено којом је трасом раније вршена службеност пролаза ради извлачења дрва и да ли је у промењеним околностима могуће да се врши на начин наведен у тужбеном захтеву, захватом ширине од 3м од капије, без ризика по настанак оштећења на објекту тужене, при чему се спорним јавља питање проласка и окретања трактора односно неразмотрено питање да ли је окретање трактора могуће на таквој ширини путање службености пролаза, без захватања преостале површине парцеле тужене. Ово зато што суд одлучује у границама постављеног захтева, у овом случају одређеног праволинијском путањом од капије до шуме, у означеној дужини 77м и ширини 3м.

У спору о службености, у виду треба имати да је одредбом члана 6. став 2. Закона о основама својинско правних односа прописано да се забрањује вршење права службености противно циљу због кога је оно установљено или признато. У погледу вршења стварне службености пролаза, по принципу рестрикције, израженом у одредби члана 50. став 1. Закона о основама својинско правних односа, потребно је размотрити да ли се сврха ради које је тражено утврђење о праву службености пролаза означеном путањом може постићи на начин проласка пешице и извлачења дрва из шуме до сеоског пута, без коришћења вуче запрегом или трактором. Ово, имајући у виду да је пролазак пешице обухваћен постављеним тужбеним захтевом о чијој основаности одлучује суд руководећи се принципом најмањег оптерећења за послужно добро. Изван оправдане мере оптерећења добра другог, право се не би могло остварити.

При поновном одлучивању, другостепени суд ће имати у виду примедбе изнете у овом решењу и отклонити недостатке на које је указано, те донети правилну и закониту одлуку.

Одлука о трошковима поступка је морала бити укинута јер је условљена исходом спора.

Председник већа – судија
Марина Милановић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић